

32002L0074

L 270/10

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

8.10.2002

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2002/74/EÜ,**23. september 2002,****millega muudetakse nõukogu direktiivi 80/987/EMÜ töötajate kaitset tööandja maksejõuetuse korral käsitlevate liikmesriikide õigusnormide ühtlustamise kohta****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 137 lõiget 2,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽²⁾

olles nõu pidanud regioonide komiteega,

tegutsedes asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetluse kohaselt ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) 9. detsembril 1989. aastal vastu võetud ühenduse töötajate sotsiaalsete põhiõiguste harta punktis 7 nähakse ette, et siseturu väljakujundamine peab viima Euroopa Ühenduse töötajate elu- ja töötingimuste paranemisele, mis peab vajaduse korral hõlmama tööõiguse teatavaid aspekte nagu kollektiivsete koondamiste kord ja pankrotid.
- (2) Direktiivi 80/987/EMÜ ⁽⁴⁾ eesmärk on anda töötajatele minimaalne kaitse tööandja maksevõimetuse korral. Sel eesmärgil kohustab see liikmesriike looma organit, mis tagab kõnealuste töötajate rahuldamata nõuete väljamaksmise.
- (3) Liikmesriikide maksejõuetusõiguse muudatused ja siseturu areng tähendavad, et teatavaid selle direktiivi sätteid tuleb kohandada.
- (4) Õiguskindlus ja läbipaistvus nõuavad samuti täpsustamist, pidades silmas direktiivi 80/987/EMÜ reguleerimisala ja teatavaid mõisteid. Eelkõige tuleks direktiivi sätetes näidata võimalikud liikmesriikidele tehtavad erandid ning selle lisa tuleb seetõttu tunnistada kehtetuks.

- (5) Kõnealuste töötajate õiglase kaitse tagamiseks tuleks maksejõuetuse seisundi mõistet kohandada vastavalt liikmesriikide seadusandluse uutele suundumustele ja see mõiste peaks hõlmama ka muud maksejõuetusmenetlusi peale likvideerimise. Seoses sellega peaksid liikmesriigid garantiiasutuse vastutuse kindlaksmääramiseks saama sätestada, et kui maksejõuetusest tuleneb mitu maksejõuetusmenetlust, käsitletakse seda üheainsa maksejõuetusmenetlusena.

- (6) Tuleks tagada, et 15. detsembri 1997. aasta direktiivis 97/81/EÜ Euroopa Tööandjate Föderatsiooni (UNICE), Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse (CEEP) ja Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni (ETUC) poolt sõlmitud osalist tööaega käsitleva raamkokkuleppe kohta, ⁽⁵⁾ nõukogu 28. juuni 1999. aasta direktiivis 1999/70/EÜ, milles käsitletakse Euroopa Ametiühingute Konföderatsiooni (ETUC), Euroopa Tööandjate Föderatsiooni (UNICE) ja Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskuse (CEEP) sõlmitud raamkokkulepet tähtajalise töö kohta ⁽⁶⁾ ning nõukogu 25. juuni 1991. aasta direktiivis 91/383/EMÜ, millega täiendatakse meetmeid tähtajalise või ajutise töösuhtega töötajate tööohutuse ja -tervishoiu parandamise soodustamiseks, ⁽⁷⁾ nimetatud töötajad ei jääks käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja.

- (7) Töötajatele õiguskindluse tagamiseks mitmes liikmesriigis tegutsevate ettevõtete maksejõuetuse korral ning töötajate õiguste toetamiseks vastavalt Euroopa Kohtu pretsedendiõigusele tuleks kehtestada sätted, mis näevad sõnaselgelt ette neil juhtudel maksenuete täitmise eest vastutava asutuse ja milles liikmesriikide pädevate asutuste koostöö eesmärgiks kehtestatakse töötajate rahuldamata nõuete kiire lahendamise. Lisaks on vaja tagada asjakohase korra õige rakendamine, sätestades liikmesriikide pädevate asutuse koostöö.

- (8) Liikmesriigid võivad kehtestada garantiiasutuste vastutusele piiranguid, mis peavad kokku sobima käesoleva direktiivi ühiskondliku eesmärgiga ja võivad arvesse võtta nõuete erinevaid tasemeid.

⁽¹⁾ EÜT C 154 E, 29.5.2001, lk 109.⁽²⁾ EÜT C 221, 7.8.2001, lk 110.⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 29. novembri 2001. aasta arvamus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata), nõukogu 18. veebruaril 2002. aasta ühine seisukoht (EÜT C 119 E, 22.5.2002, lk 1) ja Euroopa Parlamendi 14. mai 2002. aasta otsus (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata). Nõukogu 27. juuni 2002. aasta otsus.⁽⁴⁾ EÜT L 283, 28.10.1980, lk 23. Direktiivi on viimati muudetud 1994. aasta ühinemisaktiga.⁽⁵⁾ EÜT L 14, 20.1.1998, lk 9. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 98/23/EÜ (EÜT L 131, 5.5.1998, lk 10).⁽⁶⁾ EÜT L 175, 10.7.1999, lk 43.⁽⁷⁾ EÜT L 206, 29.7.1991, lk 19.

- (9) Maksejõuetusmenetluste eristamise hõlbustamiseks eeskätt piiriülese ulatusega juhtudel tuleks sätestada, et liikmesriigid teatavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele sellist tüüpi maksejõuetusmenetlustest, mis põhjustavad garantiiasutuse sekkumise.
- (10) Direktiivi 80/987/EMÜ tuleks vastavalt muuta.
- (11) Kuna kavandatava meetme eesmärke, nimelt teatavate direktiivi 80/987/EMÜ sätete muutmist vastavalt ühenduse ettevõtete tegevuse muutustele, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ja seetõttu on neid parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 ettenähtud subsidiaarsuspõhimõttega. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks.
- (12) Komisjon peaks esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi rakendamise ja kohaldamise kohta eeskätt liikmesriikides arenevate uute töösuhetevormide osas,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 80/987/EMÜ muudetakse järgmiselt.

1. Pealkiri asendatakse järgmisega:

“Nõukogu direktiiv 80/987/EMÜ, 20. oktoober 1980, töötajate kaitse kohta tööandja maksejõuetuse korral”.

2. I jagu asendatakse järgmisega:

“I JAGU

Reguleerimisala ja mõisted

Artikkel 1

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse töötajate nõuete suhtes, mis tekivad töölepingutest või töösuhetest ja esitatakse tööandjate vastu, kes on maksejõuetud artikli 2 lõike 1 tähenduses.

2. Liikmesriigid võivad erandina käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jätta teatavate töötajarühmade nõuded muude tagatise liikide olemasolu tõttu, kui on kindlaks tehtud, et need annavad kõnealustele isikutele käesolevast direktiivist tulenevaga samaväärse kaitse.

3. Kui liikmesriikides siseriiklikes õigusaktides juba kohaldatakse sellist sätet, võivad liikmesriigid käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jätta:

- a) füüsilise isiku poolt palgatud koduabilised;
- b) kasumiosa eest töötavad kalurid.

Artikkel 2

1. Käesolevas direktiivis loetakse tööandja maksejõuetuks, kui liikmesriigi õigusnormidega sätestatud korras on tööandja maksejõuetuse tõttu esitatud taotlus ühismenetluse algatamiseks, mille käigus tööandja kaotab osaliselt või täielikult oma vara käsutamise õiguse, ja määratakse likvideerija või samasugust ülesannet täitev isik ning vastavalt nimetatud sätetele on pädev asutus:

- a) kas otsustanud menetluse algatada või
- b) teinud kindlaks, et tööandja ettevõtte on lõplikult tegevuse lõpetanud ja kättesaadavast varast ei piisa menetluse algatamiseks.

2. Käesolev direktiiv ei piira siseriiklike õigusakte mõistete “töötaja”, “tööandja”, “töötasu”, “vahetult tekkiv õigus” ja “tulevikus tekkiv õigus” määratluse osas.

Liikmesriigid ei tohi käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jätta:

- a) osalise tööajaga töötajaid direktiivi 97/81/EÜ tähenduses;
- b) tähtajalise töölepinguga töötajaid direktiivi 1999/70/EÜ tähenduses;
- c) ajutise töösuhetega töötajaid direktiivi 91/383/EMÜ artikli 1 lõike 2 tähenduses.

3. Liikmesriigid ei tohi sätestada töölepingu või töösuhete minimaalset kestust, et töötajatel oleks õigus nõuetele käesoleva direktiivi alusel.

4. Käesolev direktiiv ei takista liikmesriike laiendamast töötajate kaitset muudele maksejõuetuse juhtudele (näiteks kui maksed on *de facto* jäädavalt lõpetatud), mis on kehtestatud muude kui lõikes 1 nimetatud menetlustega, mis nähakse ette siseriiklike õigusaktidega.

Sellised menetlused ei tekita IIIa jaos nimetatud juhtudel tagamiskohustust teiste liikmesriikide asutustele.”

3. Artiklid 3 ja 4 asendatakse järgmisega:

“Artikkel 3

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et garantiiasutused tagavad vastavalt artiklile 4 töötajate töölepingutest või töösuhetest tulenevate rahuldamata nõuete väljamaksmise, sealhulgas lahkumistoetuse töösuhete lõpetamise korral, kui siseriiklikud õigusaktid seda ette näevad.

Garantiiasutuse ülevõetavad nõuded peavad olema rahuldamata töötasunõuded seoses ajavahemikuga vastavalt olukorrale enne ja/või pärast liikmesriikide määratud kuupäeva.

Artikkel 4

1. Liikmesriikidel on võimalus piirata artiklis 3 nimetatud garantiiasutuste vastutust.

2. Kui liikmesriigid kasutavad lõikes 1 nimetatud võimalust, täpsustavad nad ajavahemiku pikkuse, mille eest garantiiasutus peab maksma rahuldamata nõudeid. See ei tohi olla lühem kui ajavahemik, mis hõlmab töösuhte kolme viimase kuu tasu enne ja/või pärast artiklis 3 nimetatud kuupäeva. Liikmesriigid võivad selle kolmekuulise minimaalse ajavahemiku hõlmata võrdlusperioodiga, mille kestus on vähemalt kuus kuud.

Liikmesriigid, kus võrdlusperiood on vähemalt 18 kuud, võivad piirata ajavahemikku, mille eest garantiiasutus maksab rahuldamata nõudeid, kaheksa nädalani. Sel juhul kasutatakse minimaalse ajavahemiku arvutamiseks töötajale kõige soodsamaid ajavahemikke.

3. Lisaks võivad liikmesriigid kehtestada garantiiasutuse maksete ülemmäärad. Need ei tohi olla väiksemad kui käesoleva direktiivi ühiskondliku eesmärgiga ühiskondlikult kokkusobiv tase.

Kui liikmesriigid seda võimalust kasutavad, teatavad nad komisjonile ülemmäära kehtestamisel kasutatud meetoditest.”

4. Lisatakse järgmine jagu:

“IIIa JAGU

Sätted riikidevaheliste olukordade kohta

Artikkel 8a

1. Kui vähemalt kahes liikmesriigis tegutsev ettevõtja on maksejõuetu artikli 2 lõike 1 tähenduses, vastutab töötajate rahuldamata nõuete maksmise eest selle liikmesriigi asutus, kelle territooriumil nad töötavad või tavaliselt töötavad.

2. Töötajate õiguste ulatuse määrab pädevat garantiiasutust reguleeriv õigus.

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et lõikes 1 nimetatud juhtudel võetakse tööandja maksejõuetuse määramisel käesoleva direktiivi tähenduses arvesse teises liikmesriigis taotletud artikli 2 lõikes 1 nimetatud maksejõuetusmenetlusega seoses tehtud otsuseid.

Artikkel 8b

1. Artikli 8a rakendamisel sätestavad liikmesriigid asjakohase teabevahetuse oma pädevate asutuste ja/või artiklis 3 nimetatud garantiiasutuste vahel, võimaldades eelkõige töötajate rahuldamata nõuete eest vastutava garantiiasutuse teavitamist.

2. Liikmesriigid teatavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele oma pädevate haldusasutuste ja/või garantiiasutuste kontaktandmed. Komisjon teeb need teatised avalikult kättesaadavaks.”

5. Artiklisse 9 lisatakse järgmine lõige:

“Käesoleva direktiivi rakendamisega ei või mingil juhul põhjendada liikmesriikides valitseva olukorra halvenemist seoses töötajate kaitse üldise tasemega selle direktiivi reguleerimisalas.”

6. Artiklisse 10 lisatakse järgmine punkt:

“c) keelduda artiklis 3 nimetatud kohustusest või artiklis 7 nimetatud tagamiskohustusest või neid vähendada juhtudel, kui töötaja ise või koos oma lähisugulastega oli tööandja ettevõtte olulise osa omanik ja mõjutas oluliselt selle tegevust.”

7. Lisatakse järgmine artikkel:

“Artikkel 10a

Liikmesriigid teatavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele käesoleva direktiivi reguleerimisalasse jäävate siseriiklike maksejõuetusmenetluste tüübid ning kõik nendega seostuvad muudatused. Komisjon avaldab need teatised *Euroopa Ühenduste Teatajas*.”

8. Lisa tunnistatakse kehtetuks.

Artikkel 2

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid enne 8. oktoobrit 2005. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Nad kohaldavad esimeses lõigus nimetatud sätteid tööandja iga-suguse maksejõuetuse suhtes, mis on tekkinud pärast nende sätete jõustumist.

Kui liikmesriigid need meetmed vastu võtavad, lisavad nad nendes meetmetesse või nende meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub *Euroopa Ühenduste Teatajas* avaldamise päeval.

Artikkel 4

Hiljemalt 8. oktoobril 2010 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva direktiivi rakendamise ning kohaldamise kohta liikmesriikides.

Artikkel 5

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 23. september 2002

Euroopa Parlamendi nimel

president

P. COX

Nõukogu nimel

eesistuja

M. FISCHER BOEL